

Muslimové v České republice

Islám je pro 1/5 světové populace osobním náboženstvím. Více než 1 miliarda lidí je muslimů. Kdyby se vzal průměrný vzorek 1 000 obyvatel, bylo by z něj 320 křesťanů a 178 muslimů (vzhledem k mnohem silnějšímu populačnímu přírůstku v islámských zemích se však někdy kolem roku 2030 tento poměr vyrovná). Z toho pouze 18 % muslimů žije v arabském světě, 20% je v subsaharské Africe. Nejvíce muslimů je v Indonésii, ačkoli sem nikdy nepronikla muslimská armáda a islám se zde šířil jen prostřednictvím arabských obchodníků a přistěhovalců. V Evropě došlo k velice silné vlně imigrace především tureckých muslimů po 2. světové válce, kdy ve válkou zdevastovaných evropských zemích byly potřeba pracovní síly. Jako první přišli muži, které o několik let později následovaly i jejich manželky. V dnešní době žije v Evropě několik milionů muslimů, a to zejména ve Francii, Německu a Anglii.

V České republice žije několik desítek tisíc muslimů. Z nich je asi 400 Čechů, kteří k islámu konvertovali. Většinu z Čechů tvoří ženy, které se provdaly za muslimy. Muslimové tvoří zhruba pětinu všech žadatelů o azyl, odhadem polovina z nich pochází ze Afghánistánu.

Praktikovat islámské náboženství není nijak obtížné ani v evropských podmínkách, muslim totiž může splnit povinnost pěti denních modliteb kdekoli. Nejíst vepřové či nekouřit jsou také lehce splnitelné požadavky. Muslimové (podobně jako židé) nejedí vepřové, protože prasata jsou pro ně nečistá stvoření. Věří, že předmanželský sex není správný, v čemž se shodují například s křesťany. Ze strany Čechů někdy cítí nepřátelské postoje. Nepodstatné vnější věci (jako zahalování muslimských žen, svěcení pátku jako dne odpočinku) bohužel často vzbuzují negativní reakce ze strany české společnosti.

Muslimové, stejně jako všichni věřící, touží po důstojném, adekvátním místě ke shromažďování a výkonu náboženských rituálů. V ČR donedávna byla pouze jedna mešita v Brně na Vídeňské ulici. Dnes už je mešita i v Praze na Blatské, kde byl za tímto účelem zrekonstruován dům. Předtím se pražští muslimové museli tísnit v místnostech ubytovny pro dělníky na Kačerově. Prosadit zřízení mešity v Brně nebylo jednoduché. O schválení výstavby požádala muslimská obec v roce 1995. Radnice žádost zamítla na základě toho, že by mohl minaret (charakteristická kupole) poškodit architektonický reliéf města Brna a modlitby mohly rušit sousedy. Když muslimové přišli s architektonickým návrhem bez minaretu, nastaly tahanice o speciální povolení na každou běžnou maličkost nutnou ke schválení projektu. Nakonec po všech nepříjemnostech obyvatelé ulice Vídeňská (kde mešita stojí) shromáždili a prohlásili, že výstavba začne „jen přes jejich mrtvolu“.

Muslimové v České republice

Naštěstí radní neshledali posléze sepsanou petici obyvatelů ulice Vídeňská za dostatečně podloženou a povolili pokračování ve výstavbě. Dnes se v mešitě pořádají přednášky a její dveře jsou otevřeny nejen věřícím, ale lidem, kteří přijdou ze zvědavosti, novinářům a školním exkurzím. V Praze je od května 1999 v provozu Islámské centrum, které vykonává osvětovou a charitativní činnost a jehož součástí je i modlitebna pro zhruba 800 věřících.

Islám, ačkoliv je jedním ze tří největších náboženství na světě, nemá dosud v ČR registrováno žádné společenství. Ze zákona lze požádat o registraci církve či náboženského společenství, které žádost doloží sebráním 10 000 podpisů. Většina muslimů se ale bojí uvést veřejně svoje adresy a rodná čísla, aby jich nebylo zneužito. Po protiislámské kampani v tisku, která proběhla po útoku teroristů na světové obchodní centrum v New Yorku, se tato obava ukázala ne zcela neodůvodněnou. O vinících skandálního teroristického činu se mluvilo jako o „islámských“ teroristech, přestože nejvyšší představitelé islámských států a drtivá většina muslimů tento čin ostře odsoudila. Navíc nikdo nemluví například o teroristech v Irsku jako o „křesťanských“ teroristech.

Pro zlepšení mezikulturních vztahů a vytváření tolerantní atmosféry ve společnosti je nutné začít rozlišovat mezi muslimskými věřícími a lidmi zodpovědnými za násilí jakéhokoliv druhu, obecně pak soudit člověka na základě jeho konkrétního jednání, a nikoli podle jeho skupinové příslušnosti.

Úkol pro studenty

Vyřešte následující kontroverzní situace a své rozhodnutí odůvodněte:

1. Do vaší školy byla přijata skupinka muslimských dívek. Jsou tiché a snaživé, se všemi se snaží vycházet dobře. Jako výraz své víry nosí při vyučování šátky. Skupina učitelů se obrátila na ředitele s žádostí, aby nošení šátek zakázal – šátky rozptylují ostatní a dívky by se měly přizpůsobit zvyklostem země, v níž chtějí žít. Jiní učitelé však tvrdí, že šátky nijak nenarušují průběh vyučování a že každý má právo chodit tak upraven, jak vyžadují jeho náboženské zvyklosti. Jak má ředitel rozhodnout?
2. Ve vašem městě žije rozsáhlejší muslimská komunita. Muslimové nyní přišli na radnici s návrhem, že jeden ze starých chátrajících obecních domů odkoupí a zrekonstruuje ho

Muslimové v České republice

jako mešitu. Mešita se má stát i jakýmsi informačním centrem otevřeným pro všechny, kteří se o islámu chtějí něco dozvědět. Obyvatelé města však sepsali petici, že mešita „zásadně naruší tradiční kulturní ráz města“, navíc se obávají „koncentrace cizinců“ v regionu. Žádají radnici, aby stavbu nepovolila. Má radnice petici akceptovat anebo přistoupit na návrh muslimské obce?

3. Představte si, že patříte k vedení progresivní softwarové firmy. Přijali jste nedávno nového pracovníka, který pochází z Íránu a je muslim. Je to velmi schopný a pracovitý zaměstnanec. Potřebuje ale svítit pátek jako den odpočinku, navrhuje, že si zameškaný čas vždy odpracuje v sobotu. Íránec o práci ve vašem podniku velmi stojí a velice by ho mrzelo, kdyby kvůli svému náboženství přišel o práci. Vy se však obáváte, aby potom neměl každý nějaké požadavky na volné dny. V sobotu byste navíc museli chodit do práce také, protože novým zaměstnancům nesvěřujete klíče a bezpečnostní kódy. Jak se s muslimským zaměstnancem dohodnete? Umožníte mu nadále pracovat ve firmě a zároveň svítit pátek?

Literatura k tématu

- Kropáček, Luboš: Duchovní cesty islámu. Praha 1998.
Mendel, Miloš: Svět Arabů. Praha 1989.
Barša, Pavel: Západ a islamismus. Brno 2001.
Küng, Hans: Křesťanství a Islám. Praha 1998.

Internetové odkazy

- www.islamcz.cz – Nadace Islámského centra v Praze
www.muslim.cz – Islámská nadace v Brně
<http://exploze.wz.cz/vira/islam.htm> – stránky o islámu

